

סילבוס לקורס: ילדים בעלי צרכים מיוחדים, 68006.1.1

שם המרצה: באס אביגיל

סוג הקורס : שיעור

שנת הלימודים: תש"פ , הקורס נלמד בסמסטר ב

מספר השעות ונקודות זכות: 1 ש"ש, 2 נ.ז.

שנת הלימוד בתכנית: א

דרישות קדם: אין

- מטרות / תוצרי למידה:**
1. הסטודנטית תפתח רגישות ואמפטיה כלפי ילדים מתקשים ומודעות לצרכיהם הייחודיים.
 2. הסטודנטית תכיר אוכלוסיות ילדים בעלי צרכים מיוחדים, תוך התייחסות למאפיינים ולדרכי טיפול וסיוע בגן ובכתות א'-ב'.
 3. הסטודנטית תרכוש ידע לגבי הצוות הרב מקצועי העובד עם הילד בגן ובבית הספר וכיצד הם יכולים לקדם את הילד.
 4. הסטודנטית תלמד כיצד אפשר לאתר ולזהות קיומה של בעיה בגן ובכתות א'-ב', ומהו תהליך שיש לקיים עם הורי הילד והצוות הרב מקצועי.
 5. הסטודנטית תיודע למורכבות שיש ביחס לשילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים במסגרות הרגילות ותכיר בתפקיד הצוות החינוכי בהצלחת השילוב.
 6. הסטודנטית תתוודע למקום של הורי הילדים בעלי צרכים מיוחדים ותכיר בהתמודדות שלהם ותוכל לגלות אמפטיה אליהם.

תיאור הקורס: הקורס יעסוק בהבדל בין התפתחות תקינה לחריגה בקרב ילדים בגיה"ר. במהלך הקורס נעסוק בדרכים לאיתור צרכים מיוחדים בתוך המסגרת הרגילה. נדון במורכבות של שילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים במסגרות רגילות והיתרונות והחסרונות שבכך. בקורס נתמקד בליקויים שונים שייטכן שגננת ומורה תצטרך להתמודד עם תלמידים הלוקים בהם בחינוך הרגיל. נכיר דרכי סיוע במסגרות החינוך. נתמקד בצוות הבין תחומי המשולב בגן ובבית הספר. כמו כן נכיר בהתמודדות של ההורים לילדים עם צרכים מיוחדים והסטודנטית תרכוש הבנה למצבם ותחשוב על דרכי תקשורת יעילות עם הוריו. לסיכום ננתח תיאורי מקרים ונחשוב על דרכי התמודדות.

התוכן הניתן מידי שבוע, מטלות וחומרי קריאה:

מס'	נושא, מטלות וחומר קריאה
1	ההתמודדות של הורי הילדים ודרכי תקשורת יעילות בין אנשי החינוך להורי התלמידים.
2	ההתמודדות של הורי הילדים ודרכי תקשורת יעילות בין אנשי החינוך להורי התלמידים.
3	ההתמודדות של הורי הילדים ודרכי תקשורת יעילות בין אנשי החינוך להורי התלמידים.
4	ליקויי למידה
5	בעיות קשב וריכוז
6	לקות שמיעה
7	לקות שמיעה
8	לקות ראייה

9	בעיות מוטוריות ותחושתיות
10	בעיות רגשיות והתנהגותיות
11	דרכי סיוע במסגרות החינוך. הכרת הצוות הבין תחומי המשולב בגן ובבית הספר.
12	סיכום הקורס, ניתוח תיאורי מקרים וחשיבה על דרכי התמודדות.

חובות הסטודנט בקורס: בקורס זה יש חובת נוכחות בשיעורים בהתאם לנהלי המכללה. הנוכחות נבדקת בתחילת כל שיעור. סטודנטית שתעדר מעל למכסה המותרת, לא תורשה לגשת למבחן המסכם ולא תקבל ציון בקורס. במהלך הקורס הסטודנטית תגיש תרגיל המבוסס על ראיון עם גננת/מורה במסגרת רגילה אשר תתייחס למגוון אפיוני התלמידים הלומדים בה וההתמודדויות המלוות שילוב זה.

אופן ההערכה - הרכב הציון

מרכיב	אחוז	ציון מינימלי למרכיב
תרגילים	100%	

רשימה ביבליוגרפית:

- אל-דור, י. (2011) הפרעת הקשב והריכוז במערכת החינוך - איך זה נראה, שפ"י, משה"ח.
- אלישר, ש. גורני, ז. טנה, ש. (2012) ירידה בשמיעה בקרב ילדים ובני-נוער, הוצאת עמותת "שמע" ואגף השיקום במשרד הרווחה.
- אנגלרט, מ. ושוורץ, צ. (עורכים). (2009) ילדים עם צרכים מיוחדים בגיל הרך - חשיבות האיתור וההתערבות המוקדמת והפעולות הנגזרות מכך, נייר עמדה לוועדת דורנר. פורום גיל הרך בשפ"י.
- אסקוזיצי, א' וסקולי, ע' (1997). כולנו שווים ושונים, מדריך לגננת. משרד החינוך האגף לתוכניות לימודים, האגף לחינוך קדם יסודי, ירושלים: הוצאת מעלות.
- בורלא, ע. (1978) העופר המסכן, בתוך הבחוף. הוצאת עם עובד.
- בנזימן, חגית. (1988) מתקן הפנסים. תל-אביב: מודן.
- ברקלי, ר. א. (1998). לשלול ב-ADHD מדריך מלא ומוסמך להבנת הפרעות קשב וריכוז. תל-אביב: גלילה.
- גולדהירש, א. (2002) מבטים: מסתכלים בסביבה טבעית על ילדים: חוברת הדרכה לעריכת תצפיות בגנים להיכרות מעמיקה עם ילדים בני 5-3. ירושלים: משרד החינוך. מחלקת הפרסומים.
- גלברט-אבני, ע. (1989) כיבוי אורות, סידרת ניצנים, צמרת.
- גלברט-אבני, ע. (1993) ילד אחד משותק בתוך: כהן, אדיר (עורך). להפליג עם כוכב. רכס.
- גרין, ר. (תשס"א) ילד פיצוץ. תל אביב: עם עובד.
- דיין, י. (תשס"ג) זכות השתיקה - אילמות סלקטיבית - הילדים השותקים בגן. הד הגן, (תשס"ג, ב)
- דיל, ד' (תשנ"ט). על ילדים, חושים ותנועה. ירושלים: מעלות
- חגי, ע. (2005) ילד שלי מיוחד - על ילדים עם קשיים תחושתיים, מוטוריים, שפתיים, תקשורתיים והתנהגותיים. מושב בן-שמן: מודן.
- חוזר מנכ"ל תשס"ח/3(ד) (2007) תכנית השילוב במסגרות החינוך הרגיל - לטיפול בתלמידים בעלי צרכים מיוחדים הלומדים בכיתות רגילות. משרד החינוך.
- חוק חינוך מיוחד (1988) ס"ח מס' 1256 מיום 21 ביולי 1988.
- חוק חינוך מיוחד (תיקון מס' 7), התשס"ג-2002
- כהן, א. (עורכת) שילובים - מדריך לצוות החינוכי המשלב תלמידים בעלי לקויות משמעותיות בחינוך הרגיל, מתי"א תל-אביב, משרד החינוך והתרבות עיריית תל-אביב - יפו, מינהל החינוך והתרבות.
- כצלסון, ע. (2005). ילדים מסורבלים: הגדרה, אבחון וטיפול. החינוך וסביבו. (כז), 321-330.
- מישורי, ע. (2001) יש לי חבר והוא אחר, תל אביב: אל"ט.
- מנדלס, נ. (1999) על ילדים, רגשות וחברים. ירושלים: משרד החינוך.
- מסכת אבות, משנה.
- משרד החינוך (1995) תכנית מסגרת לגן הילדים גילאי 3-6 הממלכתי והממלכתי-דתי הערבי והדרוזי. הוצאת מעלות.
- משרד החינוך (2009) לגעת מבעד לשריון-שיח בין עולמו הפנימי למעטפת חייו של תלמיד בעל הפרעת קשב וריכוז, משרד החינוך.
- משרד החינוך (2010) עשייה חינוכית בגן הילדים קווים מנחים לצוות החינוכי. ירושלים: גף פרסומים, משרד החינוך.
- משרד החינוך (2014) משהו טוב קורה עכשיו - אבני דרך בלמידה משמעותית. אוחר מתוך:

□ משרד החינוך (2017-2019) אגרת לרכזי השתלבות. אוחר מתוך:

<http://meyda.education.gov.il/files/yesodi/hachala/hishtalvot/rakaz10.pdf>

□ מתי"א יחדיו, אבני דרך התפתחותיות, דפי עזר לגנת להערכת תפקוד הילד בגן-גילאי 3-5.

□ נוימן מ' (2018). בית ספר מתמיד: איך להתמודד עם תלמידים מאתגרים מבלי לתייג? או כיצד לסייע לתלמידים בהתמודדות בעולם משתנה?

□ מדריך למנהלת, נכתב בשותפות עם אגף א' ילדים ונוער בסיכון משרד החינוך והאגף לחינוך יסודי.

□ קושניר, ח. מדריך למורה: נהנים לכתוב בכתב. ירושלים: אח"י.

□ קלינגמן א., אייזן ר. (1990) ייעוץ פסיכולוגי – עקרונות, גישות ושיטות התערבות, תל-אביב: רמות.

□ שאלון קונרס למורים (CTRS-39)

□ Corn, A. L & Koenig, A.J (2002) Literacy for Students with Low Vision: A Framework for Delivering Instruction. Journal of Visual Impairment & Blindness, 96. 305–321

סרטונים

□ אנגלרט, מ. (2011) רגשות ותהליכים חברתיים בגן. גנזם.

□ אפללו, א. (2010) עדות אישית: ההתמודדות היום יומית עם לקות למידה. הערוץ האקדמי, אוניברסיטת חיפה.

□ גולדהירש. א. (2011) ילדים בעלי צרכים ייחודיים ואיתור מוקדם. גנזם.

□ העולם הבוקר (2007) מאבק למען שילוב ילדי 3-4 - ראיון עם רויטל לן-כהן, רשת.

□ טרבליסי, ת. (תשס"ח) קריאה תמה. מגמת תקשורת, מקיף דתי גרוס, קרית גת.

□ עטר, ש., אדרי, י., דמרי, ש. (תשס"ט) עיניך עצומות לרווחה, מגמת תקשורת, אולפנת בנ"ע, נתיבות.

□ פורמנסקי, מ. (תשס"ה) והולכתי עיוורים בדרך, מגמת תקשורת, אולפנת צביה, הרצליה.

□ פינטו, א. (תשס"ה) 20 ק"ג של אדרנלין, מגמת תקשורת, אור תורה-סטון, ירושלים.

□ שקין, ב. החברה הכי טובה שלי, עמותת שמע ומשרד החינוך-האגף לחינוך מיוחד.

אתרי אינטרנט

• אגודת ניצן לטיפול בילדים ובבוגרים עם ליקויי למידה <http://www.nitzan-israel.org.il/main/siteNew/index.php>

• גנזם-אתר לפיתוח מקצועי לגננות בישראל, משרד החינוך ומט"ח [/http://ganenet.cet.ac.il](http://ganenet.cet.ac.il)

• מקום מיוחד - מאגר המידע להורים ולמשפחות של ילדים עם צרכים מיוחדים. <http://makom-m.cet.ac.il/pages/lib-home.asp>

• משרד החינוך, אגף חינוך מיוחד-קשר מיוחד <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/Special>

• משרד החינוך, האגף לחינוך יסודי [/http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi](http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi)

• משרד המשפטים, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות [/http://www.justice.gov.il/mojheb/NetzivutNew](http://www.justice.gov.il/mojheb/NetzivutNew)

טל: 02-6750911 פקס: 02-6750917 www.michlalah.edu info@michlalah.edu

ת.ד 16078 ירושלים, ישראל 9116002 | P.O.Box 16078 Jerusalem, Israel 9116002